

Minister Klimatu i Środowiska

DLŁ-WNO.050.156.2024.RB
3478834.13737810.11478640
Warszawa, 24-01-2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na przekazaną przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów w zakresie pytań nr 14 i 15 interpelację Posła Andrzeja Kosztowniaka oraz grupy Posłów w sprawie realizacji "100 konkretów na 100 dni" - K10INT5675, przedstawiam poniższe informacje.

14. Czy udało się wyłączyć najcenniejsze przyrodniczo obszary lasów z wycinki i przeznaczyć je tylko na funkcje przyrodnicze i społeczne?

Zapewnienie trwałej ochrony najcenniejszych terenów leśnych, wzmocnienie pełnionych przez nie funkcji oraz świadczonych usług ekosystemowych stanowi podstawowy cel Ministerstwa Klimatu i Środowiska. Jego realizacja zostanie osiągnięta dzięki przeprowadzeniu reformy modelu gospodarki leśnej, której nieodzownym elementem jest wyłączenie części lasów z produkcji surowca drzewnego i ich ukierunkowanie na pełnienie funkcji ochronnych i społecznych. Potrzebę wprowadzenia takiej zmiany oszacowano na 20% powierzchni lasów w Polsce. Podejmowane działania są odpowiedzią na zagrożenia wynikające z ryzyka utraty różnorodności biologicznej oraz zmian klimatycznych, jak również wpisują się w krajowe i międzynarodowe zobowiązania dotyczące tych aspektów. Wychodzą także naprzeciw potrzebom zgłaszanym przez społeczeństwo, które oczekuje prowadzenia zrównoważonej, odpowiedzialnej społecznie gospodarki leśnej.

Już 8 stycznia 2024 r. Pani Minister Paulina Hennig-Kloska wydała polecenie Dyrektorowi Generalnemu Lasów Państwowych dot. wstrzymania lub ograniczenia pozyskania drewna w lasach zarządzanych przez PGL LP do 30 czerwca br. Polecenie obejmuje obszary cennych przyrodniczo kompleksów leśnych, lasów wykorzystywanych przez wielotysięczne aglomeracje oraz lasów uzdrowiskowych. Ograniczenie dotyczy 10 obszarów (Bieszczady, Puszcza Borecka, Puszcza Świętokrzyska, Puszcza Augustowska, Puszcza Knyszyńska, Puszcza Karpacka, Puszcza Romincka, Trójmiejski Park Krajobrazowy, a także w okolicy Iwonicza-Zdroju i Wrocławia). Polecenie objęło drzewostany o łącznej powierzchni ok. 94 tys. ha, to 23 357 wydzieleń leśnych w 30 nadleśnictwach w 5 rdLP (Białystok, Gdańsk, Krosno, Radom, Wrocław). 30 września br. Pani Minister Paulina Hennig-Kloska wydłużyła termin wstrzymania/ograniczenia pozyskiwania drewna w lasach zgodnie z załącznikiem do wskazanego polecenia z dnia 8 stycznia 2024 r., z wyłączeniem wydzieleń leśnych wskazanych w załączniku do niniejszego polecenia – do momentu zagwarantowania trwałej ochrony funkcji przyrodniczej tych lasów, potwierdzonej przez ministra właściwego do spraw środowiska. Powyższe wynikało z pilnej potrzeby zabezpieczenia już określonych w ówczesnym czasie obszarów.

Od kwietnia 2024 r.. trwa natomiast szeroki dialog pn. Ogólnopolska Narada o Lasach. Ten wieloetapowy, oparty na merytorycznych argumentach proces od początku angażuje przedstawicieli wszystkich kluczowych interesariuszy, w tym samorządy, organizacje przyrodnicze i społeczeństwo obywatelskie. Inicjatywa ta służy transparentnemu wypracowaniu podstaw transformacji modelu polskiej gospodarki leśnej. W jej toku

identyfikowane są ryzyka oraz potencjalne konsekwencje ekonomiczne i gospodarcze, jak również niezbędne działania osłonowe. Prowadzone działania, realizowane w szerokim horyzoncie czasowym, często muszą przybrać formę kompromisu, co wymaga wielu przemyśleń i analiz oraz opiniowania przez różne gremia i instytucje, w których głos z rozważą wsłuchuje się kierownictwo resortu.

Wobec wniosków wynikających już z pierwszych spotkań i dyskusji podjęto szereg działań. Między innymi Minister Klimatu i Środowiska w dniu 26 kwietnia 2024 r. poleciła Dyrektorowi Generalnemu Lasów Państwowych:

- wzmocnić ochronę lasów o wiodącej funkcji społecznej wokół 9 aglomeracji (Warszawy, Krakowa, Gdańska-Sopotu-Gdyni, Wrocławia, Łodzi, Poznania, Katowic, Bydgoszczy-Torunia, Szczecina);
- w terminie do 31 października 2024 r. opracować szczegółowe propozycje obszarów lasów o wiodącej funkcji społecznej i propozycje prowadzenia zmodyfikowanej gospodarki leśnej na tych obszarach, które powinny uwzględniać wytyczne ustalone w ramach Ogólnopolskiej Narady o Lasach (za wyjątkiem lokalnego zespołu we Wrocławiu, gdzie z uwagi na ogłoszony stan klęski żywiołowej wydłużono o miesiąc czas pracy zespołu);
- nie intensyfikować pozyskania drewna na tych terenach oraz zapewnić obsługę zespołów ds. lasów społecznych.

Proces dot. ochrony lasów o wiodącej funkcji społecznej został również zainicjowany przez MKiŚ wokół dwóch kolejnych miast: Bielska-Białej i Kielc.

W omawianych procesach dot. wzmocnienia ochrony lasów o wiodącej funkcji społecznej wymagane jest konsekwentne stosowanie zasad partycypacji społecznej, które powinno umożliwić efektywne zarządzanie lasami wokół największych miast, ale także zapewnić, że działania podejmowane na rzecz ochrony tych obszarów powinny być zgodne z oczekiwaniami i potrzebami społeczności lokalnych. Jednocześnie, transparentność regularny monitoring oraz aktywny udział społeczny powinny stanowić fundamenty zrównoważonego gospodarowania lasami o szczególnych walorach społecznych. Praca nad wyznaczaniem lasów społecznych dla innych miast będzie kontynuowana na bazie doświadczeń obecnie prowadzonych procesów.

27-28 listopada odbyła się II edycja Ogólnopolskiej Narady o Lasach – poświęcona podsumowaniu działań I edycji oraz zaplanowaniu działań na rok 2025. Zgromadziła blisko ćwierć tysiąca uczestników. Na tym etapie zaprezentowano projekt dokumentu pn. „Wzmocnienie ochrony lasów cennych przyrodniczo i ważnych społecznie. Wytyczne i rekomendacje Ogólnopolskiej Narady o Lasach”. Ostateczna wersja została zaakceptowana w dniu 31 grudnia 2024 r. (w załączeniu). Stanowi on podsumowanie dyskusji oraz uzgodnień prowadzonych w ramach Ogólnopolskiej Narady o Lasach pomiędzy przedstawicielami Lasów Państwowych, organizacji społecznych, administracji rządowej i samorządowej, zakładów usług leśnych, przemysłu drzewnego, jednostek naukowych oraz innych interesariuszy zainteresowanych wzmocnieniem ochrony polskich lasów.

Dokument będzie stanowił kierunkową wytyczną dla dalszych działań Ministerstwa Klimatu i Środowiska na rzecz wzmocnienia ochrony lasów o szczególnych walorach przyrodniczych oraz lasów pełniących ważne funkcje społeczne. Zgodnie z nim działania zmierzające do wzmocnienia ochrony 20% najcenniejszych obszarów leśnych będą prowadzone w ramach trzech kierunków: wyznaczania starolasów, tworzenia nowych rezerwatów przyrody oraz lasów o wiodącej funkcji społecznej. Szczegóły wskazanych koncepcji i działań, wraz z przewidywanym harmonogramem prac znajdują się w załączonych materiałach.

Jednocześnie również Lasy Państwowe inicjują i wdrażają działania, które także wpisują się w założony cel.

Podczas Narady Dyrektor Generalny Lasów Państwowych zadeklarował, że wzmocnioną ochroną będzie objęte aż 17% lasów. Wśród tych terenów znajdują się m.in. najstarsze lasy w Polsce, powstające rezerваты, lasy społeczne i puszczańskie, strome stoki wymagające szczególnej ochrony. Tereny zaplanowane do objęcia dodatkową ochroną będą podzielone na te, w których nastąpi całkowita rezygnacja z gospodarki leśnej (8% powierzchni LP) oraz te, na których gospodarka leśna zostanie zmodyfikowana lub ograniczona (9% powierzchni Lasów Państwowych). Należy podkreślić, że decyzja ta nie dotyczy lasów prywatnych czy parków narodowych, a w koncepcji uwzględnione są zarówno potrzeby przemysłu drzewnego i lokalnych mieszkańców, jak i zapewnienie stabilności zatrudnienia pracowników zakładów usług leśnych oraz pracowników Lasów Państwowych.

W związku z przeprowadzonymi konsultacjami społecznymi i licznym udziałem różnych grup interesariuszy Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe zaproponowało, aby cenne przyrodniczo obszary objąć specjalnym projektem, który będzie służył wzmocnieniu ochrony ekosystemów leśnych. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych w dniu 18 września 2024 r. wydał Zarządzenie nr 116 w sprawie Projektu Nadleśnictw Puszczańskich. Projekt obejmuje wszystkie obszary leśne wymienione w poleceniu Pani Minister z dnia 8 stycznia br. Dotyczy również Puszczy Bukowej w nadleśnictwie Gryfino, nieujętej w moratorium. Sześć kompleksów leśnych uwzględni wszystkie najcenniejsze przyrodniczo obszary leśne, które były objęte styczniowym moratorium. Łączna powierzchnia obszarów objętych ochroną wyniesie ponad 200 tys. ha.

Zaproponowane rozwiązanie wynika z analizy istniejących możliwości prawnych (m. in. poprzez leśne kompleksy promocyjne, lasy ochronne), która wskazuje, że jedynym sposobem legitymizacji wzmocnienia ochrony cennych ekosystemów leśnych wskazanych w moratorium jest aktualizacja dokumentacji planów urządzenia lasu. Plan urządzenia lasu jest podstawowym dokumentem gospodarki leśnej, określającym cele, zadania i sposoby prowadzenia tej gospodarki (art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy o lasach). Podejście takie umożliwi również skonsumowanie wyników prac Ogólnopolskiej Narady o Lasach.

Te działania pokazują, że można poważnie podejść do wyzwań klimatycznych i osiągnąć kompromis wykorzystując dziś dostępne możliwości prawne. Warto zaznaczyć, że ustawa o lasach pochodzi z 1991 roku, czasów, gdy o kryzysie klimatycznym i społecznych funkcjach lasów jeszcze wiele się nie mówiło.

To co jest teraz najważniejsze, to by te najcenniejsze pod względem przyrodniczym Puszcze mogły trwać, a także zachowały swój status i charakter.

Jednocześnie trwa realizacja inicjatywy 100 rezerwatów na 100-lecie Lasów Państwowych. To inicjatywa, w ramach której leśnicy zgłaszają i będą zgłaszać kolejne obszary, które odznaczają się wysokimi walorami przyrodniczymi. Już dzisiaj 86% z ponad 1500 polskich rezerwatów znajduje się na gruntach Lasów Państwowych. Zajmują one powierzchnię równą kilku parkom narodowym.

Wiosną 2024 r. roku z nadleśnictw z całego kraju wpłynęło do Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych ponad 200 propozycji nowych rezerwatów. Nad analizą tych dokumentów pracowały zespoły składające się z przedstawicieli poszczególnych regionalnych dyrekcji LP (RDLP) oraz Regionalnych Dyrekcji Ochrony środowiska (RDOŚ). Ze zgłoszonych propozycji zostało wytypowanych ponad 140 obiektów, które podlegają dalszemu procedowaniu. Wszystkie są już po lustracjach terenowych przeprowadzonych przez zespoły RDOŚ-RDLP oraz dokładnej analizie pod kątem dokumentacji przyrodniczej. Istnieje realna szansa, że 80 z nich zostanie niezwłocznie powołana. Przy tym należy wskazać, że proces powoływania rezerwatów przyrody jest dość skomplikowany. Wymaga szczegółowych

analiz i rozpoznania w terenie. To od Regionalnych Dyrekcji Ochrony Środowiska zależy, kiedy dany rezerwat zostanie powołany.

15. Czy udało się zatrzymać niekontrolowany wywóz nieprzetworzonego drewna z Polski. Surowiec z polskich lasów powinien służyć przede wszystkim polskim przetwórcom?

Od lutego do września 2024 r. odbywała się seria spotkań i konsultacji nt. zasad sprzedaży drewna. Głównym celem zmian było ograniczenie eksportu drewna poza kraje UE, a także wsparcie firm, przerabiających drewno, które dają miejsca pracy i wpływają na PKB. Z końcem września zakończył się cykl spotkań i konsultacji zasad sprzedaży drewna na najbliższe dwa lata. Wprowadzono zarządzenia i decyzje DGLP, które zawierają pakiet zmian, mających na celu ograniczenie eksportu surowca poza kraje Unii Europejskiej i wzmocnienie lokalnych przedsiębiorców, tak aby sprzedaż drewna od 2025 r. mogła odbywać się wg nowych zasad. Celem wprowadzonych zmian jest wyeliminowanie mankamentów obecnych regulacji, aby lepiej odpowiadać na szeroko pojęte potrzeby gospodarcze przedsiębiorców. Nowe zasady mają na celu stworzenie sprawiedliwszego i dostosowanego do różnych potrzeb rynku systemu sprzedaży, wpłyną one pozytywnie na rozwój podmiotów gospodarczych zajmujących się faktycznym przerobem drewna oraz uwzględnią lokalną proklimatyczność prowadzenia ich działalności oraz będą miały korzystny wpływ na środowisko naturalne.

Poniżej prezentuję główne obszary zmian na 2025 i 2026 r.:

- Sprzedaż dla przedsiębiorców 2 razy w roku.
- Zwiększenie udziału drewna w sprzedaży ofertowej (dla stałych odbiorców) do 75%.
- Ustalenie możliwości zakupów w sprzedaży ofertowej na 75% - proporcjonalnie do podziału puli ofertowej na główne formy sprzedaży.
- Możliwość wydłużania umów o 2 miesiące.
- Zachowanie tolerancji realizacji umów na poziomie -10%/+5%.
- Zwiększenie udziału kryteriów pozacenowych w ocenie ofert do 25%.
- Promocja przerobu drewna w kryterium udziału przerabianego drewna oraz kryterium głębokości przerobu.
- Obniżenie wagi kryterium ceny do 75% oraz umożliwienie uzyskania wyższych ocen przy niższym poziomie cen.
- Likwidacja puli energetycznej.
- Wsparcie proklimatycznej lokalności przez wprowadzenie kryterium geografii zakupu.
- Jawność wyników postępowań z poszanowaniem tajemnicy przedsiębiorców.
- Publikacja planu sprzedaży na 2025 r. przed uruchomieniem procedur.

Równolegle Ministerstwo Klimatu i Środowiska zainicjowało prace grupy roboczej, złożonej z przedstawicieli Lasów Państwowych, Krajowej Administracji Skarbowej oraz MKiŚ, której kluczowym działaniem będzie monitorowanie działań i projektowanie rozwiązań na rzecz ograniczenia eksportu nieprzetworzonego drewna.

Należy zaznaczyć, że w drugim półroczu 2024 zanotowaliśmy spadek do poziomu 60% eksportu drewna do Chin, względem pierwszego półrocza. Ponad 100 tysięcy ton drewna opałowego i surowego mniej wyjechało z Polski na rynek chiński w porównaniu z pierwszym półroczem 2024.

Ministerstwo Klimatu i Środowiska pracuje również nad przepisami pozwalającymi wykluczyć spalanie pełnowartościowego drewna w energetyce zawodowej, dzięki więcej

drewna będzie trafiać do polskiego przemysłu drzewnego. Prace nad przyjęciem stosownego rozporządzenia są na ukończeniu.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Mikołaj Dorożala
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów